

за тѣхната паметъ такъвъ скръбенъ гласъ! Не, тѣ сториха всичко за народа *facio quod possum*, а той, народътъ, по право, отистина възвеличи паметъта имъ, съхрани тѣхния Божи даръ на мъдростъ и благовѣстъ по цѣлия ширъ на вѣчно признателното имъ отечество.

Въ блѣсъка на първитѣ лъчи на свѣтлината на българския народъ се съзираха дѣлата на вѣчно почитанитѣ синове на отечеството ни, богохранители на неговия възкресенъ животъ: отца Паисия, епископа Софрония и цѣла редица достойни свети мъже на родната ни земя. Въ тѣхнитѣ велики дѣла българскиятъ народъ като да чуваше звучнитѣ тия слова къмъ пробуда:

„Стари Дунаве! Славянска рѣко! — кажи ми, ти ли си занесла въ своятъ гробъ и потопила въ дълбочинитѣ на Черното море славата и името на славянското племе? Ти ли си потопила Христовата вѣра въ дълбочинитѣ на своето легло? Кажи! Взири се, какви по крайбрѣжнитѣ мѣста се издигатъ минарета на джамиитѣ и какъ блещи по тѣхъ полумѣсецътъ. Тамъ се не виждатъ нито величественитѣ храмове на Бога, нито кръстоветѣ, — девизата на изкупителя на свѣта, спомени, оставени отъ божествения синъ на Твореца на чловѣческия родъ. Взири се въ покрайбрѣжнитѣ поля и гори, гдѣто властно се разхожда мюсюлманина, като че ли тая земя е била люлка на рода му и отечество на дѣдитѣ му. Българинътъ увилъ своята славянска глава съ чалма, въ знакъ, че е впрѣгналъ своята свободна шия въ хомота на робството Дунаве, ти видишъ това, и течешъ спокойно и тихо, така, както си текълъ въ добритѣ врѣмена! Срамъ за тебе! Срамъ за слѣпцето, че грѣе надъ тебе и надъ родната ти земя!